
Зьмест «ARCHE» за 2003 год

АД РЭДАКЦЫІ

---

1. **Булгакаў, Валерка.** Прадмова // № 1 (24). *Расейскае пытаньне*. С. 5.
2. Прадмова // № 3 (26). *Rax americana*. С. 5.

АПЫТАНЬНЕ «ARCHE»

---

3. З чаго, на Вашую думку, пачалася (пачынаецца) нацыянальная гісторыя Беларусі і чым яна скончыцца? / Запісаў Аляксей Знаткевіч // № 2 (25). *Туманнасьці беларускай гісторыі*. С. 5—10.
4. Ці добра ўчынілі адраджэнцы канца 80-х, зрабіўшы выбар на карысьць «тарашкевіцы»? / Апытваў Алесь Пяткевіч // № 3 (26). *Rax americana*. С. 72—80.
Гл. таксама 16, 116.

АРХІЎ

---

5. **Луцкевіч, Антон.** Успаміны аб прэзыдэнту Масарыку / Перакл. з польск. і даведка Анатоля Сідарэвіча // № 4 (27). *Чэскі нумар*. С. 212—215.
6. **Нікановіч, Мікола.** Журавіны: Паэма / Публікацыя Віталя Скалабана паводле асобніка часопісу «Беларусь Калгасная» (1932, № 8), які захаваўся ў асабістым архіве Лукаша Бэндэ // № 1 (24). *Расейскае пытаньне*. С. 130—141.
7. **Свобода, Ружэна.** Дыянка / Перакл. з чэск. Яна Станкевіча; Публікацыя Ўладзімера Ляхоўскага // № 4 (27). *Чэскі нумар*. С. 207—211.

8. **Сідарэвіч, Анатоля.** Правобраз Акту 25 Сакавіка // № 2 (25). *Туманнасьці беларускай гісторыі*. С. 151—161. Бібліягр. у канцы артыкулу.

9. **Сідарэвіч, Анатоля.** Дзе другі рукапісны зборнік вершаў Лясное Кветкі? // № 3 (26). *Rax americana*. С. 210—214.

БЕЛАРУСКАЯ ДУМКА

---

10. **Гарбацкі, Уладзіслаў.** Пераадоленне гамафобіі // № 2 (25). *Туманнасьці беларускай гісторыі*. С. 145—150.

11. **Сьвірын, Гальляш.** Мастацтва пэрформансу ў Беларусі: Frequently Asked Questions // № 3 (26). *Rax americana*. С. 215—225

12. **Шчур, Максім.** Наконт фашызму // № 1 (24). *Расейскае пытаньне*. С. 117—126.

БЕЛАРУСКІ СЬВЕТ

---

13. ***Карашчанка, Ігар.** Гаруншчына // № 3 (26). *Rax americana*. С. 226—228.

14. ***Карашчанка, Ігар.** Чэхі ў Беларусі // № 4 (27). *Чэскі нумар*. С. 240—242.

15. ***Юрэвіч, Лявон.** Беларусазнаўства па-ангельску / Перакл. з ангел. Сяргея Петрыкевіча // № 6 (29). *Эўропа на ўсход ад Эўропы*. С. 197—207.

БЕЛАРУСЬ СЁННЯ

---

16. Апытаньне «Arche»: Якія плюсы і мінусы для краіны будзе мець трэці тэрмін прэзыдэнцтва Аляксандра Лукашэнкі? /

* — тэксты, пазначаныя такім знакам, надрукаваныя неклясычным правапісам.

Апытвала Вольга Караткевіч // № 4 (27). *Чэскі нумар*. С. 44—49.

17. **Булгакаў, Валер.** Новае ў лукашэнкаўскай ідэалёгіі: Антырасійская гістэрыя і нацыяналістычны папулізм // № 2 (25). *Туманнасьці беларускай гісторыі*. С. 84—87.

18. ***Казьвіч, Андрэй.** Тры мэтады палітычнае тэрапіі // № 4 (27). *Чэскі нумар*. С. 23—43. **Рэц. на:** Матыевіч В. Нашэстvie. — Москва: Яуза, 2003; Огурцов Е. Тот самы Клімов. — Санкт-Пётэрбург: Невскі прастор, 2003; Леонов В. Работа над ошибками. — Смоленск: Скиф, 2003.

19. ***Прэкавічус, Нерыюс.** Навошта Лукашэнку новая ідэалёгія / Перакл. з ангел. Міланы Міхалевіч // № 3 (26). *Rax americana*. С. 81—86.

20. Тарашкевіца—наркамаўка: складанае збліжэньне: Круглы стол / Занатаваў Зьміцер Дзядзенка // № 4 (27). *Чэскі нумар*. С. 50—55.

21. **Чавусаў, Юры.** Ідэалёгія альбо пісьменнасьць: беларускае грамадзтва на раздарожжы // № 3 (26) *Rax americana*. С. 87—92. **Рэц. на:** Слука А. Нацыянальная ідэя: сыстэмны аналіз праблемы. — Менск: Нацыянальны інстытут адукацыі; Мазыр: Белы вецер, 2001; Даклад прэзыдэнта Беларусі А. Лукашэнкі на сэмінары кіраўнічых работнікаў рэспубліканскіх і мясцовых органаў дзяржаўнага кіраваньня 27 сакавіка ў г. Менску; Крупнік С., Мацкевіч В. Функцыянальная грамотнасьць в системе образования Беларуси. — Минск: Академия последипломного образования, 2003.

ВІЛЕНСКАЯ АНТАЛЁГІЯ

---

22. **Антанян, Андраник.** Зьнікляя Вільня // № 5 (28). *Віленская анталёгія*. С. 80—87.

23. **Аркуш, Алесь.** Паўгоду ў скуру віленчука // № 5 (28). *Віленская анталёгія*.

С. 90—93.

24. Вільня: Анталёгія беларускай паэзіі XX ст. / Уклад. і камэнт. Сяргея Дубаўца // № 5 (28). *Віленская анталёгія*. С. 120—212.

25. ***Жукоўскі, Данила.** Ерусалімскі лёс // № 5 (28). *Віленская анталёгія*. С. 61—66. **Рэц. на:** Venclova T. Wilno: Przewodnik. — Vilnius: R.Paknio Leidykla, 2002; Venclova T. Eseje. Publicystyka. — Sejny: Pogranicze, 2001; Kuncinas J. Tula. — Sejny: Pogranicze, 2002; Los Wilnianina w XX wieku. — Wilno: Wydawnictwo polskie w Wilnie, 2002.

26. **Зайка, Вігаль.** Літоўскі Ерусалім: ужо нябачны простым вокам... // № 5 (28). *Віленская анталёгія*. С. 73—79. Бібліягр. у канцы артыкулу.

27. **Мілаш, Чэслаў.** Вільня / Перакл. з польск. Марыі Шоды // № 5 (28). *Віленская анталёгія*. С. 67—72.

28. ***Нікалаеў, Мікола.** Вільня і Літва ў расейскім друку // № 5 (28). *Віленская анталёгія*. С. 94—102. Бібліягр. у канцы артыкулу.

29. ***Фрыдман, Аляксандар.** Жыцьцё і сьмерць Віленскага гета // № 5 (28). *Віленская анталёгія*. С. 103—113. **Рэц. на:** The last days of the Jerusalem of Lithuania. Chronicles from the Vilna ghetto and the camps 1939—1944 / Edited by Harschav B. — New Haven CT: YIVO Institute for Jewish Research, 2002.

30. **Чыжэўскі, Кшыштаф.** Духоўнасьць Вільні / Перакл. з польск. Марыны Шоды // № 5 (28). *Віленская анталёгія*. С. 114—119.

31. **Яновіч, Сакрат.** Вільня — сталіца слабых // № 5 (28). *Віленская анталёгія*. С. 88—89.

ВОДГУКІ

---

32. **Абрамовіч, Павал.** Праўда Адамчыкаў // № 4 (27). *Чэскі нумар*. С. 252—254.

33. **Аўраменка, Васіль.** Літаратура і рынак: лепш пазней ці ніколі? // № 1 (24). *Расейскае пытаньне*. С. 173—174.

34. **Балахонаў, Сяргей.** «Архіпэляг постмадэрн», або Аналізу халодная сьвяза // № 3 (26). *Rach americana*. С. 233—237.

35. **Масіяш-Крывавячэрскі, Ві-
нцэнт.** Шоў я плошчаю аднойчы, ды кры-
вымі вечарамі...: Казка-шоў з архетыпамі
// № 1 (24). *Расейскае пытаньне*. С. 175—
177.

36. **Мемус, Алесь.** Вецер і сьпераду, і
ззаду // № 5 (28). *Віленская анталёгія*. С.
309—310.

37. **Фядута, Аляксандар.** Сапармурат
Туркмэнбашы супраць Іскандэра Бульба-
шы // № 2 (25). *Туманнасьці беларускай
гісторыі*. С. 194—196. **Рэц. на:** Туркмэн-
башы Сапрамурат. Рухнама. — Менск: УП
«Сьветач», 2003.

38. **Хадановіч, Андрэй.** Таварышу
Шчуру — паэту й вэрсыфікатару // № 2 (25).
Туманнасьці беларускай гісторыі. С.
191—193.

39. **Шчур, Максім.** Госьць з будучага,
альбо Фэномэн Хадановіча // № 2 (25). *Ту-
маннасьці беларускай гісторыі*. С. 186—
190.

ВОЖЫК

---

40. ***Хамярліньскі-Дзеражынскі,
Андрэй.** Фарфалкі старапольскія:
Разьдзел «Выбраныя надпісы» / Перакл. з
польск. Валянціны Лаўрэцкай, Зьмітра
Магілеўца // № 1 (24). *Расейскае пытань-
не*. С. 149—155.

ГИПОТЭЗА

---

41. **Паццопа, Юрась.** Занядбаная ста-
ронка правапісу: Прапановы пісаньня пры-
назоўніка *у/ў* перад словамі, што пачына-
юцца з галоснай // № 6 (29). *Эўропа на ўсход*

ад Эўропы. С. 162—175. Бібліягр. у канцы
артыкулу.

ГІСТОРЫ

---

42. **Бабіна, Наталка.** Словы, якіх я ча-
каю: Берасьцейскія апавяданьні // № 1 (24).
Расейскае пытаньне. С. 93—100.

43. **Вайцяшонак, Марыя.** Купіць дом
у Італіі // № 3 (26). *Rach americana*. С. 143—
150.

44. **Вежнавец, Ева.** Гаючая няна-
вісьць: Эцюды // № 2 (25). *Туманнасьці бе-
ларускай гісторыі*. С. 88—105.

45. ***Грас, Гюнтэр.** Мая зялёная паля-
на / Перакл. зь ням. Лявона Баршчэўскага
// № 2 (25). *Туманнасьці беларускай гісто-
рыі*. С. 106—111.

46. **Кратахвіл, Іржы.** Наведнікі / Пе-
ракл. з чэск. Сяргея Сматырычэнкі // № 4 (27).
Чэскі нумар. С. 201—202

47. ***Урбан, Мілаш.** Беларуска: Апо-
вед пра каханьне; Пустка / Перакл. з чэск.
Сяргея і Юліі Сматырычэнкаў // № 4 (27).
Чэскі нумар. С. 187—200.

ГІСТОРЫЯ МУЗЫКІ

---

48. **Андрэева, Юлія.** Аркестар вядомы
і невядомы: Неюбілейныя нататкі з наго-
ды 75-годзьдзя Дзяржаўнага акадэмічнага
сымфанічнага аркестру і 200-годзьдзя з
часу заснаваньня першага менскага гарад-
зкога аркестру // № 2 (25). *Туманнасьці бе-
ларускай гісторыі*. С. 130—144. Бібліягр.
у канцы артыкулу.

GLORIOSAE MEMORIAE

---

49. **Булгакаў, Валер.** *Gloriosae Me-
moriae*: Памяці Аляксандра Крывенкі // №
3 (26). *Rach americana*. С. 238.

50. **Катлярчук, Андрэй. Нікалаеў,
Мікола.** Памяці Аляксандра Мыльнікава

// № 2 (25). *Туманнасьці беларускай гісторыі*. С. 197—198.

ГУМАНІСТЫКА

---

51. **Грыцак, Яраслаў**. Жарсьці па Львове / Перакл. з укр. Віялеты Кавалёвай // № 2 (25). *Туманнасьці беларускай гісторыі*. С. 60—73. Бібліягр. у канцы артыкулу.

52. **Рабчук, Мікола**. Імпэрыя як дыскурс / Перакл. з укр. Сяргея Смятрычэнкі // № 1 (24). *Расейскае пытаньне*. С. 46—60. **Рэц. на:** Shkandrij M. *Russia and Ukraine. Literature and Discourse of Empire from Napoleonic to Postcolonial Times*. — Montreal: McGill-Queen's University Press, 2002.

53. **Эш, Цімаці Гартан**. Антыэўрапейскасьць амэрыканцаў / Перакл. з ангел. Ігара Лялькова // № 2 (25). *Туманнасьці беларускай гісторыі*. С. 74—83. Бібліягр. у канцы артыкулу.

ГУТАРКА

---

54. Не генацыд, а зьверская манера: Гутарка з францускім русістам Жоржам Ніва / Гутарыў Валер Булгакаў // № 1 (24). *Расейскае пытаньне*. С. 39—45.

ЗАПІСЫ

---

55. ***Адамчык, Вячаслаў**. Дзеньнік 1998 / Прадмова і публікацыя Ўладзімера Адамчыка // № 3 (26). *Rax americana*. С. 156—172.

56. ***Адамчык, Вячаслаў**. Дзеньнік 1998 / Публікацыя Ўладзімера Адамчыка // № 4 (27). *Чэскі нумар*. С. 243—251.

57. ***Адамчык, Вячаслаў**. Дзеньнік 1998 / Публікацыя Ўладзімера Адамчыка // № 5 (28). *Віленская анталёгія*. С. 294—308.

58. **Батура, Аляксандар**. Кельцкі тыгр, Гінэс і «Nothing Compares to You»:

Нататкі з Дубліна // № 2 (25). *Туманнасьці беларускай гісторыі*. С. 120—129.

59. ***Гарачка, Усевалад**. Паэты і паэзія // № 1 (24). *Расейскае пытаньне*. С. 109—116.

60. **Маракоў, Леанід**. Мініятуры // № 1 (24). *Расейскае пытаньне*. С. 101—108.

ІМПРЭСІЯ

---

61. **Гарачка, Усевалад**. Наталка // № 2 (25). *Туманнасьці беларускай гісторыі*. С. 162—166.

КНІГА

---

62. **Вівэг, Міхал**. Выхаваньне дзяўчат у Чэхіі / Перакл. з чэск. Сяргея Смятрычэнкі // № 4 (27). *Чэскі нумар*. С. 122—186.

63. **Вівэг, Міхал**. Выхаваньне дзяўчат у Чэхіі / Перакл. з чэск. Сяргея Смятрычэнкі // № 5 (28). *Віленская анталёгія*. С. 214—277.

КРЫТЫКА

---

64. **Баццокоў, Аляксей**. Штурханьне ўбок // № 1 (24). *Расейскае пытаньне*. С. 87—92. Бібліягр. у канцы артыкулу.

65. **Екадумаў, Андрэй**. Разбор палётаў беларускай думкі // № 6 (29). *Эўропа на ўсход ад Эўропы*. С. 143—146. **Рэц. на:** Анталёгія сучаснага беларускага мысьленьня. — Санкт-Пецяярбург: Неўскі прасьцяг, 2003.

66. ***Жукоўскі, Даніла**. Ідзі і глядзі // № 6 (29). *Эўропа на ўсход ад Эўропы*. С. 130—142. Бібліягр. у канцы артыкулу.

67. **Сідарэвіч, Анатоля**. Убоства тэорыі // № 6 (29). *Эўропа на ўсход ад Эўропы*. С. 158—161. **Рэц. на:** Сечко Л. *Социал-демократическая альтернатива*. — Минск: Веды, 2001; Шушкевич С. *Неокоммунизм в Беларуси: Идеология, практика, перспек-*

тивы. — Смоленск: Скиф, 2002.

68. **Трацяк, Янка.** Анталёгія бяз духу // № 6 (29). *Эўропа на ўсход ад Эўропы*. С. 147—157. **Рэц. на:** Насустрач духу: Анталёгія беларускай хрысьціянскай паэзіі / Уклад. і прадм. І.Чароты. — Менск: Ураджай, 2001.

ЛІРЫКА

---

69. **Барадулін, Рыгор.** Лісты ў Нямецчыну да Васіля Быкава: Лісты з Вушачы з падстрэшка мамінае хаты; Лісты зь Менску з-пад зашклёнага неба // № 2 (25). *Туманнасьці беларускай гісторыі*. С. 167—169.

70. **Баццокоў, Аляксей.** Міты поўначы Магілева // № 6 (29). *Эўропа на ўсход ад Эўропы*. С. 128—129.

71. ***Бураўкін, Генадзь.** З кнігі «Лісты да запатрабаваньня»: «Дачка мне ўчора падарыла ўнучку...»; «Хрыпнуць паліткі...»; «Змрок загусьцеў за вакном...»; «Адключыў тэлевізар...»; «Сьпяраша сустракаюцца вочы» // № 6 (29). *Эўропа на ўсход ад Эўропы*. С. 102—110.

72. ***Грас, Гюнтэр.** Прэтэнзіі на права; Tour de France; Раніца ў нядзельку; Дэкадэнцтва; Пуга; Арфэй / Перакл. зь ням. Лявона Баршчэўскага // № 3 (26). *Rach americana*. С. 153—154.

73. **Кейв, Нік.** І ўбачыла асьліца анёла / Перакл. з ангел. Аляксея Знаткевіча // № 6 (29). *Эўропа на ўсход ад Эўропы*. С. 120—127.

74. **Макраўцоў, Алесь.** «Ваўкі — па сьведчаньні дрэў...» // № 1 (24). *Расейскае пытаньне*. С. 127.

75. **Паццопа, Юрась.** «Усё складаецца як верш...»; «Заўсёды восень у тутэйшым краі...»; «Рытурнэль проклятых паэтаў» // № 3 (26). *Rach americana*. С. 151—152.

76. **Сільнова, Людка.** Малітва // № 2 (25). *Туманнасьці беларускай гісторыі*. С. 170.

77. **Сільнова, Людка.** Месяц на востраве Патас: Нізка вершаў // № 6 (29). *Эўропа на ўсход ад Эўропы*. С. 111—119.

78. **Стахіевіч, Віталь.** Парнаграфія / № 1 (24). *Расейскае пытаньне*. С. 128—129.

79. ***Сташэвіч, Альгерд.** «Козачкі...» // № 3 (26). *Rach americana*. С. 155.

80. **Топал, Яхім.** У горад; Агнявая вада; Дзе-кольвек; У дарозе; «Зараз хадзеце зь мірам...» / Перакл. з чэск. Марыі Мартысевіч // № 4 (27). *Чэскі нумар*. С. 203—205.

81. ***Графімчык, Анатоль.** Песьня // № 2 (25). *Туманнасьці беларускай гісторыі*. С. 171.

82. **Храпавіцкі, Андрусь.** Мая Ўкраіна // № 2 (25). *Туманнасьці беларускай гісторыі*. С. 172.

ЛІСТАВАНЬНЕ

---

83. Лісты Ларысы Геніюш да Міколы Ермаловіча / Прадмова, публікацыя і камэнтары Міхася Скоблы // № 3 (26). *Rach americana*. С. 201—209.

84. Лісты Яна Станкевіча да Антона Адамовіча // № 1 (24). *Расейскае пытаньне*. С. 156—172.

МЭДЫ

---

85. **Дынько, Андрэй.** Беларускія СМІ ў 2002 годзе // № 1 (24). *Расейскае пытаньне*. С. 61—63.

86. Новы паліталёгічны часопіс [«Палітычная сфэра»]: Круглы стол / Занатаваў Зьміцер Дзядзенка // № 3 (26). *Rach americana*. С. 93—101.

87. Чатыры новыя выданьні [часопісы «Дамініка», «Зямля N», «Паміж», інтэрнэт-рэсурс «Лігара.net»]: Круглы стол / Занатаваў Зьміцер Дзядзенка // № 1 (24). *Расейскае пытаньне*. С. 64—71.

ПАКАЗЬНІК

---

88. Паказьнік зьместу часопісу «Arche» (1998—2002 гады) / Падрыхтавала Тацяна Вабішчэвіч // № 1 (24). *Расейскае пытаньне*. С. 178—206.

РАХ AMERICANA

---

89. **Батура, Аляксандар**. Бясконца вайна за мір // № 3 (26). *Rax americana*. С. 6—23. Бібліягр. у пачатку артыкулу.

90. ***Бельская, Аліна**. Мультикультуралізм або гегемонія ЗША?: Разважаньні пасля канфэрэнцыі «Будучыня трансатлянтчных адносінаў», што прайшла ў Хельсынгах 16 траўня 2003 году // № 3 (26). *Rax americana*. С. 56—60.

91. **Ліхтаровіч, Юрась**. Ірацкі каталізатар: Польшча—Амэрыка—Эўропа // № 3 (26). *Rax americana*. С. 65—71. Бібліягр. у канцы артыкулу.

92. **Мэйлер, Норман**. Толькі ў Амэрыцы / Перакл. з ангел. Андрэя Клікунова // № 3 (26). *Rax americana*. С. 24—37.

93. **Рыч, Вера**. Сьвет пасля вайны / Перакл. з ангел. Андрэя Скурка // № 3 (26). *Rax americana*. С. 61—64.

94. **Фройнд, Міхаэль**. Расколіна расьце: Пра сучасны стан трансатлянтчных стасункаў / Перакл. зь ням. Алесья Пяткевіча // № 3 (26). *Rax americana*. С. 49—55.

95. **Хестанаў, Руслан**. Новы Сьвет, абяцаны Амэрыкай / Перакл. з расейск. А. С. // № 3 (26). *Rax americana*. С. 38—48.

ПАЛІТЫКА

---

96. **Батура, Аляксандар**. Ад стабільзакцы да мадэрнізацыі: Траекторыі расейскай палітыкі // № 5 (28). *Віленская анталёгія*. С. 5—32.

97. **Данчак, Бржэціслаў; Глоўшак, Віт**. Дзьве дзесяцімільённыя краіны ў цені

Тэмэліна / Перакл. з польск. Марыі Мартысевіч // № 4 (27). *Чэскі нумар*. С. 216—222.

98. **Кузё, Тарас**. Гісторыя, памяць і фармаваньне нацыяў на постсавецкай каланіяльнай прасторы / Перакл. з ангел. Міхася Авечкіна // № 3 (26). *Rax americana*. С. 102—123. Бібліягр. у канцы артыкулу.

99. ***Сіліцкі, Віталь**. Адкладзеная свабода: Посткамуністычны аўтарытарызм у Сэрбіі і Беларусі // № 3 (26). *Rax americana*. С. 124—142. Бібліягр. у канцы артыкулу.

100. ***Сіліцкі, Віталь**. Адкладзеная свабода: Посткамуністычны аўтарытарызм у Сэрбіі і Беларусі // № 4 (27). *Чэскі нумар*. С. 223—239. Бібліягр. у канцы артыкулу.

101. ***Сіліцкі, Віталь**. Адкладзеная свабода: Посткамуністычны аўтарытарызм у Сэрбіі і Беларусі // № 5 (28). *Віленская анталёгія*. С. 278—288. Бібліягр. у канцы артыкулу.

102. ***Сіліцкі, Віталь**. Адкладзеная свабода: Посткамуністычны аўтарытарызм у Сэрбіі і Беларусі // № 6 (29). *Эўропа на ўсход ад Эўропы*. С. 176—196. Бібліягр. у канцы артыкулу.

П'ЕСА

---

103. **Баццокоў, Аляксей**. Начныя праспэктывы: П'еса ў трох дзях // № 2 (25). *Туманнасьці беларускай гісторыі*. С. 173—185.

ПРАБЛЕМА

---

104. ***Прыбытка, Генадзь**. Апалёгія Рэчы Паспалітай // № 2 (25). *Туманнасьці беларускай гісторыі*. С. 23—33. Бібліягр. у канцы артыкулу.

105. Між айчынным чытачом і замежным калегам: Круглы стол па праблемах беларускай гістарыяграфіі / Занатаваў

Зьміцер Дзядзенка // № 2 (25). *Туманнасьці беларускай гісторыі*. С. 34—48.

106. *Флін, Джэймс. Кантрасты падабенства: Біскупы Трой у Ірляндыі і Лісоўскі ў Беларусі ў эпоху Вялікай французскай рэвалюцыі / Перакл. з ангел. З. Магілёўцава, К. Курчанковай, Н. Бракар // № 2 (25). *Туманнасьці беларускай гісторыі*. С. 11—22. Бібліягр. у канцы артыкулу.

ПРАДМОВА

---

107. **Ірса, Томаш**. Маім беларускім сябрам // № 4 (27). *Чэскі нумар*. С. 5.

РАЗЬВІТАНЬНЕ З БЫКАВЫМ

---

108. **Адамовіч, Славамір**. Варты самога сябе // № 4 (27). *Чэскі нумар*. С. 6—7.

109. ***Акудовіч, Валянцін**. Чаму Васілю Быкаву не далі Нобэлеўскай прэміі? // № 4 (27). *Чэскі нумар*. С. 8—10.

110. **Анціпенка, Алесь**. Не народны пісьменьнік // № 4 (27). *Чэскі нумар*. С. 11.

111. **Пацюпа, Юрась**. Вялікі паэт // № 4 (27). *Чэскі нумар*. С. 12—13.

112. **Рыч, Вера**. У вянок Пісьменьніку // № 4 (27). *Чэскі нумар*. С. 14—15.

113. **Сьвярсьцюк, Яўген**. Нас зь беларусамі дзяліў досьвед 60-х // № 4 (27). *Чэскі нумар*. С. 16—18.

114. **Шчур, Максім**. Усенародны, беларуска-савецкі // № 4 (27). *Чэскі нумар*. С. 19—20.

115. **Шыдлоўскі, Сяргей**. Тры целы беларускага караля // № 4 (27). *Чэскі нумар*. С. 21—22.

РАСЕЙСКАЕ ПЫТАНЬНЕ

---

116. Апытаньне «Arche»: 1. Ці застаецца Расея імперыяй? 2. Ці чакае Расею распад? / Апытвала Вольга Караткевіч // № 1 (24). *Расейскае пытаньне*. С. 6—12.

117. **Бэзансон, Ален**. Тэзы пра былую й цяперашнюю Расею / Перакл. з франц. Сяргея Сматрычэнкі // № 1 (24). *Расейскае пытаньне*. С. 18—38.

118. ***Паўловіч, Мікалай**. Расейская школьная гісторыя / Перакл. з рас. Сяргея Петрыкевіча // № 1 (24). *Расейскае пытаньне*. С. 13—17.

РЭЦЭНЗІІ

---

119. **Катлярчук, Андрэй**. Чаму беларусы не апанавалі літоўскай спадчыны // № 2 (25). *Туманнасьці беларускай гісторыі*. С. 49—59. Бібліягр. у канцы артыкулу. **Рэц. на:** Snyder T. *The Reconstruction of Nations. Poland, Ukraine, Lithuania, Belarus 1569—1999*. — Yale University, 2003.

120. ***Казакевіч, Андрэй**. Вялікае Княства Літоўскае як ідэалыгічная рэальнасьць // № 5 (28). *Віленская анталёгія*. С. 43—60. Бібліягр. у канцы артыкулу.

121. **Катлярчук, Андрэй**. Яшчэ раз пра месца беларусаў у гісторыі // № 5 (28). *Віленская анталёгія*. С. 33—42. Бібліягр. у канцы артыкулу. **Рэц. на:** Stone D. *The Polish-Lithuanian State, 1386—1795*. — Seattle: University of Washington Press, 2001.

122. **Шыдлоўскі, Сяргей**. Рэйд у ружовым маскхалаце // № 3 (26). *Pax americana*. С. 197—200. **Рэц. на:** Кісьліцына Г. *Blonde attack*. — Менск: Логвінаў, 2003.

123. ***Якавенка, Наталья**. Нічога ня мае быць дарожшага над вольнасьць / Перакл. з укр. Сяргея Петрыкевіча // № 1 (24). *Расейскае пытаньне*. С. 72—86. Бібліягр. у канцы артыкулу. **Рэц. на:** Kamiński A. *Historia Rzeczypospolitej wielu narodów 1505—1795. Obywatele, ich państwa, społeczeństwo, kultura*. — Lublin: Instytut Europy Środkowo-Wschodniej, 2000; Sahanowich H. *Historia Białorusi od czasów*

najdawniejszych do końca XVIII wieku. — Lublin Instytut Europy Środkowo-Wschodniej, 2001; Сагановіч Г. Нарыс гісторыі Беларусі ад старажытнасці да канца XVIII стагоддзя. — Менск: Энцыклапедыкс, 2001.

СПАВЕШЧАНЬНІ

---

124. **Ляхоўскі, Уладзімер; Пазынякоў, Валеры.** Што трэба ведаць кожнаму беларусу: удакладненні // № 3 (26). *Rax americana*. С. 229—232. **Рэц. на:** 150 пытанняў і адказаў з гісторыі Беларусі. — Вільня: Наша будучыня, 2001.

125. ***Макмілін, Арнольд.** Чым ад розьніваюцца і хто вінаваты // № 6 (29). *Эўропа на ўсход ад Эўропы*. С. 212—214. **Рэц. на:** Мечковская Н. Белорусский язык: Социоллингвистические очерки / Specimina Philologiae Slavicae, 138. — München: Verlag Otto Sagner, 2003.

126. **Нікалаеў, Мікола.** Ці можа крыніца «опіюму для народу» быць крыніцаю веды? // № 2 (25). *Туманнасьці беларускай гісторыі*. С. 117—119. **Рэц. на:** Блинова Т. Иезуиты в Беларуси: Роль иезуитов в организации образования и просвещения. — Гродно, 2002; Марозава С. Уніяцкая царква ў этнакультурным разьвіцьці Беларусі (1596—1839 гады). — Горадня, 2001; Яскевіч А. Падзьвіжнікі і іх сьвятыні: Духоўная культура старажытнай Беларусі. — Менск, 2001; Слюнькова И. Монастыри восточной и западной традиции: Наследие архитектуры Беларуси. — Москва, 2002.

127. ***Рубінчык, Вольф.** Апошняя кніга змагара // № 6 (29). *Эўропа на ўсход ад Эўропы*. С. 208—211. **Рэц. на:** Смоляр Г. Менскае гета: Барацьба савецкіх габраў-партызанаў супраць нацыстаў. — Менск: Тэхналёгія, 2002.

128. **Рыч, Вера.** Беларусь: ні дыктатура, ні дэмакратыя / Перакл. з ангел. Аляк-

сея Ігнатовіча // № 2 (25). *Туманнасьці беларускай гісторыі*. С. 112—113. **Рэц. на:** Contemporary Belarus: Between Democracy and Dictatorship / Edited by E. Korosteleva, C. W. Lawson, R. J. Marsh. — London: Routledge Curzon, 2003.

129. **Сакалоўскі, Уладзімер.** Новае выданьне па гісторыі Беларусі // № 1 (24). *Расейскае пытаньне*. С. 145—148. Бібліягр. у канцы артыкулу. **Рэц. на:** Handbuch der Geschichte Weißrußlands/ Hrsg. von D. Beyrau, R. Linder. — Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2001.

130. **Сіліцкі, Віталь.** Савецкая экзотыка, расейская правінцыя ці эўрапейская дзяржава? // № 2 (25). *Туманнасьці беларускай гісторыі*. С. 114—116. **Рэц. на:** Contemporary Belarus: Between Democracy and Dictatorship / Edited by E. Korosteleva, C. W. Lawson, R. J. Marsh. — London: Routledge Curzon, 2003; The EU and Belarus: Between Moscow and Brussels / Edited by A. Lewis. — London, 2002.

СЬВЕТЛІНЯ

---

131. **Андрэева, Юлія.** Памяці маці // № 1 (24). *Расейскае пытаньне*. С. 142—144.

УСПАМІНЫ ПРА ХХ СТАГОДЗЬДЗЕ

---

132. **Тарас, Валянцін.** З жыцьця ня выкрасьліць нічога // № 3 (26). *Rax americana*. С. 173—196.

133. **Тарас, Валянцін.** На Вайсковых могілках // № 5 (28). *Віленская анталёгія*. С. 289—293.

ЧЭСКІ АЛЬБОМ

---

134. ***Гавал, Вацлаў.** Пяць заўваг пра будучыню НАТО: Выступ прэзыдэнта Чэхіі на адкрыцьці канфэрэнцыі «Трансфарма-

цыя НАТО» ў Празе / Перакл. з чэск. Натальлі Прыступы // № 4 (27). *Чэскі нумар*. С. 56—63.

135. **Кроўтвар, Ёзаф**. Праскія кавярні / Перакл. з чэск. Веранікі Бяльковіч // № 4 (27). *Чэскі нумар*. С. 81—86.

136. **Максімяк, Ян**. Чэскі нататнік // № 4 (27). *Чэскі нумар*. С. 64—80.

137. ***Прыступа, Натальля**. Палітычная арэна Чэхіі: працэсуальная нестабільнасьць // № 4 (27). *Чэскі нумар*. С. 87—96.

138. **Сматрычэнка, Сяргей**. Незнаёмае пісьменства // № 4 (27). *Чэскі нумар*. С. 97—104.

139. **Штампах, Іван Адзіла**. Новая рэлігійная сытуацыя: індывідуалізацыя веры / Перакл. з чэск. Вікторыі Радзіеўскай // № 4 (27). *Чэскі нумар*. С. 110—121.

140. Эканоміка Чэхіі / Падрыхтавала Алена Бегановіч // № 4 (27). *Чэскі нумар*. С. 105—109.

ЭЎРОПА НА ЁСХОД АД ЭЎРОПЫ

---

141. **Бакула, Багуслаў**. Польскія беды на эўрапейскім парозе / Перакл. з укр. Андрэя Скурка // № 6 (29). *Эўропа на ўсход ад Эўропы*. С. 74—85.

142. **Бекус, Нэлі**. Сэнс вопраткі на грамадзкай тэрыторыі // № 6 (29). *Эўропа на ўсход ад Эўропы*. С. 31—39.

143. **Булгакаў, Валер**. Аб беларуска-

расейскім яднаньні // № 6 (29). *Эўропа на ўсход ад Эўропы*. С. 5—7.

144. **Латышнонак, Алег**. Гантынгтан, правэраны часам: Беларусь і постсавецкія краіны ў канфлікце цывілізацыяў // № 6 (29). *Эўропа на ўсход ад Эўропы*. С. 8—15.

145. **Левінсон, Аляксей**. «Каўказ» пада мной: Сьціслыя нататкі наконт фармаваньня і практычнага выкарыстаньня «вобразу ворага» ў дачыненні да «асобаў каўкаскай нацыянальнасьці» / Перакл. з рас. Алены Клікуновай // № 6 (29). *Эўропа на ўсход ад Эўропы*. С. 40—60.

146. **Рабчук, Мікола**. Шчарбіцкі forever / Перакл. з укр. Андрэя Скурка // № 6 (29). *Эўропа на ўсход ад Эўропы*. С. 61—73.

147. **Такарска-Бакір, Яанна**. Польшча як хворы чалавек Эўропы: Ядвабнае, «постпамяць» і гісторыкі / Перакл. з польск. Андрэя Скурка // № 6 (29). *Эўропа на ўсход ад Эўропы*. С. 86—101. Бібліягр. у канцы артыкулу.

148. Толькі мова можа быць асновай нацыянальнай ідэнтычнасьці беларусаў. Гутарка з брытанскім тэарэтыкам нацыяналізму Эндру Ёілсанам / Гутарыў Валер Булгакаў // № 6 (29). *Эўропа на ўсход ад Эўропы*. С. 16—30.

149. **Уайт, Стывэн**. Эўрапейскі ці славянскі выбар? / Перакл. з ангел. Аляксея Ігнатовіча // № 6 (29). *Эўропа на ўсход ад Эўропы*. С. 20—30.

Падрыхтавала Тацяна Вабішчэвіч

Цэнтар дасьледаваньняў Усходняе Эўропы Варшаўскага ўнівэрсытэту распачаў рэалізацыю новае стыпэндыйнае праграмы, якая фінансуецца ўрадам Рэспублікі Польшчы. Гэтая праграма прызначана для грамадзян постсавецкіх дзяржаў. У яе межах прапануецца прайсьці дадатковы курс паліталёгіі пры цэнтры дасьледаваньняў Усходняе Эўропы Варшаўскага ўнівэрсытэту.

Падрабязныя інфармацыйныя матэрыялы аб праграме, разам з анкетамі для кандыдатаў і зьвесткамі пра тэрмін іх падачы, будуць разасланыя ўвесну 2004 году.

КУРСЫ ПАЛІТАЛЁГІІ ПРЫ ЦЭНТРЫ ДАСЬЛЕДАВАНЬНЯЎ УСХОДНЯЕ ЭЎРОПЫ ВАРШАЎСКАГА ЎНІВЭРСЫТЭТУ

I. Кандыдаты

1. КАНДЫДАТЫ могуць быць грамадзянамі Беларусі, Украіны, Расейскае Фэдэрацыі (Калінінградская вобласць).

2. У ВЫКЛЮЧНЫХ ВЫПАДКАХ прэтэндаваць на стыпэндый могуць кандыдаты зь Літвы, Латвіі, Малдовы і іншых краін былога СССР, калі сфэра іх навуковых інтарэсаў шчыльна звязаная з праблематыкай курсу.

3. ПЭРАВАГА будзе аддадзена кандыдатам, якія змогуць прадэманстраваць плён сваёй папярэдняй грамадзкай дзейнасьці або навуковыя ці аналітычныя дасягненьні ў галіне курсу.

II. Умовы стыпэндый

1. КУРСЫ адбываюцца на працягу 1 акадэмічнага году (ад 1 кастрычніка 2004 г. да 30 чэрвеня 2005 г.); па заканчэньні курсу стыпэндый атрымае дакумэнт — «Сэртыфікат заканчэньня пасьядыплёмнага навучаньня ў Варшаўскім унівэрсытэце».

2. КУРСЫ будуць арганізаваныя такім чынам, каб удзельнікі чаргавалі 4–5-тыднёвыя навучальныя стажы ў Польшчы з выездамі ў свае краіны.

3. ПРАГРАМА КУРСАЎ уключае:

- а) лекцыі па палітычных ідэях і дактрынах, геапалітыцы, паліталёгічных тэорыях, нацыянальнай палітыцы, сацыяльных тэхналёгіях, кіраваньні палітычнай арганізацыяй;
- б) манаграфічныя лекцыі па ўнутранай і замежнай палітыцы дзяржаў Усходняе Эўропы;
- в) аналітычныя практыкаваньні;
- г) стажы ў найбуйнейшых польскіх дзяржаўных установах і аналітычных цэнтрах;
- д) стажы ў польскіх палітычных партыях і НДА.

4. ЗАНЯТКІ Ў МЕЖАХ КУРСАЎ будуць праводзіць выкладнікі з Цэнтру дасьледаваньняў Усходняе Эўропы Варшаўскага ўнівэрсытэту, іншых інстытутаў Варшаўскага ўнівэрсытэту і Акадэміі навук Польшчы.

5. УМОВЫ СТЫПЭНДЫ:

а) штомесячная стыпэндый ў памеры 1200 польскіх злотых на пакрыцьцё выдаткаў, звязаных з пражываньнем падчас навучаньня ў Польшчы;

б) інтэнсіўны курс польскае мовы;

в) кожны стыпэндый будзе мець навуковага кіраўніка;

г) аплата транспартных выдаткаў стыпэндыйта, звязаных з падарожжамі ў краіну стагла пражываньня і вяртаньня ў Польшчу ў межах праграмы курсу.

---

6. УМОВАЙ атрымання стыпэндзі зьяўляецца выкананьне ўсіх патрабаваньняў, прадугледжаных праграмай курсу, а таксама падрыхтоўка выніковае пісьмовае дыплёмнае працы на польскай мове.

7. У ВЫПАДКУ невыкананьня ўмоваў стыпэндзі ці адсутнасьці акадэмічнага прагрэсу падчас навучаньня стыпэндэнта можа быць прыпыненая.

III. Патрабаваньні да кандыдатаў

1. ЗАКОНЧАНАЯ вышэйшая адукацыя.
2. УЗРОСТ да 25 год (большы толькі ў выключных выпадках!).
3. ДОБРАЯ агульная арыентацыя ў палітычнай і паліталёгічнай праблематыцы Ўсходняе Эўропы.
4. ПЕРАМОГА ў конкурсе пададзеных заяваў.
5. ВАЛОДАНЬНЕ польскай, ангельскай і расейскай мовамі на ўзроўні, што гарантуе разуменьне лекцыяў і выкарыстаньне літаратуры па прадмеце.

IV. Дакумэнты

1. КОПИЯ дыплёму пра закончаную вышэйшую адукацыю.
2. ЗАПОЎНЕНАЯ анкета кандыдата на ўдзел у паліталёгічных курсах Цэнтру дасьледаваньняў Усходняе Эўропы (з усімі дадзенымі для апэратыўнага кантакту з кандыдатам — нумарамі тэлефону, факсу, адрасам электроннай пошты).
3. КАРОТКІ (да 2 старонак польскай мовай) матывацыйны ліст з апісаньнем папярэдніх дасягненьняў кандыдата ў галіне курсу, а таксама мэтаў, якія ён хоча дасягнуць ад праслухоўваньня курсу.
4. АЎТАБІАГРАФІЯ — напісаная ў парадку ад самых апошніх падзеяў у жыцьці кандыдата (па-ангельску) разам з 2 фатаздымкамі.
5. ПЕРАЛІК усіх паліталёгічных публікацыяў і дасягненьняў, а таксама рэалізаваных грамадзка-палітычных праектаў.
6. ПАСЬВЕДЧАНЬНІ, вынікі іспытаў, сэртыфікаты і г. д., якія пацьвярджаюць валоданьне польскай мовай.
7. РЭКАМЭНДАЦЫІ 1-2 чалавек, якія навукова або практычна займаюцца праблематykай, што ахопліваюць паліталёгічныя курсы пры Цэнтры дасьледаваньняў Усходняе Эўропы Варшаўскага ўнівэрсытэту. Вітаюцца рэкамэндацыі навуковых кіраўнікоў (для асобаў, якія пішуць кандыдацкую дысэртацыю) або кіраўніка па месцы працы.
8. ЛЮБЫЯ іншыя дакумэнты ці звесткі, якія, на думку кандыдата, могуць дапамагчы камісіі зрабіць аб'ектыўную ацэнку яго кандыдатуры.

V. Праўны статус

1. НА ПРАЦЯГУ курсу стыпэндэнта будучь фармальна слухачамі «Пасьлядыплёмных курсаў Цэнтру дасьледаваньняў Усходняе Эўропы Варшаўскага ўнівэрсытэту» і атрымаюць адпаведныя залікоўкі.
2. СТЫПЭНДЫЯТ, які выканае ўсе патрабаваньні праграмы, паспяхова здасць залікі з паасобных дысцыплін курсу, а таксама падрыхтуе і абароніць выніковую працу, атрымае сэртыфікат пра заканчэньне аднагодовых курсаў паліталёгіі пры Цэнтры дасьледаваньняў Усходняе Эўропы Варшаўскага ўнівэрсытэту.